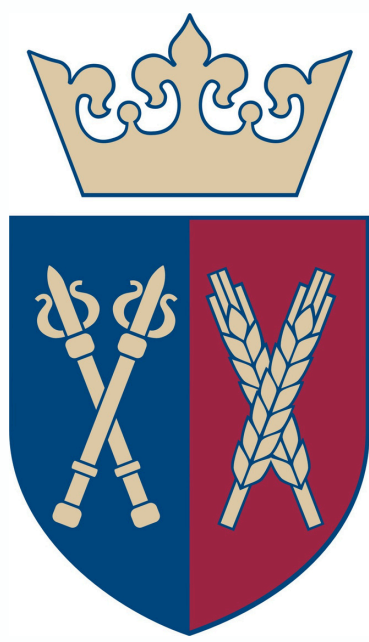

Występowanie chomika europejskiego (*Cricetus cricetus*) na terenie miast w Polsce

Krzysztof Wolczko¹, Albert Sułkowski¹, Magdalena Hędrzak²

¹ Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, al. Mickiewicza 24/28, 30-059 Kraków

² Katedra Zoologii i Dobrostanu Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, al. Mickiewicza 24/28, 30-059 Kraków

Wstęp

Chomik europejski (*Cricetus cricetus*) tradycyjnie jest kojarzony z terenami rolniczymi. Jednak w ostatnich dekadach obserwuje się rosnącą obecność tego gatunku w środowiskach miejskich. Procesy urbanizacyjne prowadzą do izolacji populacji oraz stanowią zagrożenie dla jego siedlisk poprzez rozwój infrastruktury. Niemniej, chomik europejski wykazuje znaczne zdolności adaptacyjne, kolonizując ogródki działkowe, tereny zieleni miejskiej i cmentarze. W Polsce gatunek ten odnotowano na obszarze 62 miast, co podkreśla konieczność uwzględnienia go w planowaniu przestrzennym i podejmowania działań ochronnych. Celem niniejszego badania jest analiza rozmieszczenia chomika europejskiego w miastach oraz identyfikacja kluczowych wyzwań związanych z ochroną tego gatunku w środowisku zurbanizowanym.

Wnioski

- Chomik europejski (*Cricetus cricetus*) coraz częściej zasiedla obszary zurbanizowane, co jest wynikiem postępującej urbanizacji i przekształceń siedlisk rolniczych.
- Populacje miejskie są narażone na izolację oraz wysoką śmiertelność związaną z rozwojem infrastruktury i zabudowy.
- Gatunek wykazuje zdolności adaptacyjne, wykorzystując do życia tereny zieleni miejskiej, ogródki działkowe, cmentarze i parki.
- W Polsce chomik europejski występuje na terenie 62 miast, co podkreśla konieczność jego ochrony w środowisku miejskim.
- W miastach, gdzie potwierdzono obecność chomika, niezbędne jest uwzględnienie go w planach zagospodarowania przestrzennego oraz stosowanie działań minimalizujących i kompensacyjnych
- W miejscach, gdzie jego występowanie nie jest jednoznacznie potwierdzone, konieczne są szczegółowe inwentaryzacje terenowe przed realizacją inwestycji.

Metodyka

Dane zebrano w oparciu o badania ankietowe własne (2021-2024) oraz atlas ssaków PAN i Głównego Urzędu Statystycznego.

Fot. 1. Chomik europejski na terenie jednego z krakowskich przedszkoli. (źródło: Archwium URK)

Modele urbanizacji chomika europejskiego

Ekspansja miasta – obszar zurbanizowany stopniowo obejmuje naturalne siedliska chomika, prowadząc do ich fragmentacji i spadku liczebności populacji.

Adaptacja do miasta – chomik aktywnie zasiedla tereny miejskie, przystosowując się do warunków i siedlisk takich jak parki, ogrody i nieużytki, co sprzyja jego przetrwaniu.

Chomik biega po ogrodzie? Nie uciekł nikomu z klatki, to jego środowisko naturalne. Skąd się tutaj wziął?
29.02.2024 dzienniklodzki.pl

Chomik atakuje!
03.09.2019 slaskiesiemanowice.pl

Walka o zagrożony gatunek. Inwestycja może zostać wstrzymana
03.02.2025 turystyka.wp.pl

Miasta i firmy komunalne łączą siły w obronie chomika
14.12.2022 portalkomunalny.pl

Chronimy chomika europejskiego
21.08.2024 krakow.pl

Ryc. 1. Mapa występowania chomika europejskiego w miastach na terenie Polski wraz z wybranymi doniesieniami medialnymi.

Nr	Miasto	Liczba ludności	Zmiana*
Dolnośląskie			
1	Zgorzelec	28706	spadek
2	Kowary	9616	spadek
3	Jawor	20390	spadek
Opolskie			
4	Głubczyce	11534	spadek
5	Kietrz	5400	spadek
Łódzkie			
6	Łódź	648711	spadek
7	Opoczno	18759	spadek
Śląskie			
8	Racibórz	49360	spadek
9	Mikołów	41678	wzrost
Małopolskie			
10	Aglomeracja śląska		
	Będzin	53586	spadek
	Bytom	146922	spadek
	Chorzów	100012	spadek
	Czeladź	29666	spadek
	Katowice	278090	spadek
	Piekary Śląskie	51565	spadek
	Siemianowice Śląskie	63185	spadek
11	Jaworzno	86421	spadek
12	Sławków	6797	spadek
13	Olkusz	32048	spadek
14	Krzeszowice	9755	spadek
15	Kraków	807644	wzrost
16	Miechów	10903	spadek
17	Proszowice	5726	spadek
18	Wojnicz	3134	spadek
19	Żabno	4075	spadek
20	Tarnów	102582	spadek
21	Szczucin	4073	spadek
22	Sędziszów	6083	spadek
23	Jędrzejów	13931	spadek
24	Pińczów	9632	spadek
25	Kielce	181211	spadek
26	Stopnica	1114	spadek
27	Szydłów	4334	wzrost
28	Kunów	2701	spadek
29	Opatów	5875	wzrost
30	Ćmielów	2770	spadek
31	Ożarów	4172	spadek
32	Koprzywnica	2357	spadek
33	Tarnobrzeg	43472	spadek
34	Dębica	42743	spadek
35	Ropczyce	15812	brak
36	Nisko	14353	spadek
37	Przeworsk	14477	spadek
38	Jarosław	35166	spadek
39	Radymno	4911	spadek
40	Przemysł	55642	spadek
Lubelskie			
41	Opole Lubelskie	7783	spadek
42	Kraśnik	31055	spadek
43	Bełżyce	5868	spadek
44	Janów Lubelski	10792	spadek
45	Lublin	328868	spadek
46	Frampol	1330	spadek
47	Świdnik	36603	spadek
48	Turobin	817	spadek
49	Piaski	2410	spadek
50	Łęczna	17500	spadek
51	Szczebrzeszyn	4703	spadek
52	Krasnystaw	17213	spadek
53	Izbica	1670	spadek
54	Zamość	57924	spadek
55	Tyszowce	1807	spadek
56	Hrubieszów	15811	spadek

*w stosunku do liczby ludności z 2019 r.

Tab. 1. Zestawienie liczby ludności zamieszkującej dany obszar 2024 r.